

КЫРГЫЗСТАН МУСУЛМАНДАРЫНЫН ДИН БАШКАРМАСЫ

КИТЕПТИН АТАЛЫШЫ: БЫЙЫК КУРАНДЫ ХАФС ААСИМДЕН ОКУУНУ ҮЙРӨТҮҮ
ЖАНА ТАЖВИД ЭРЕЖЕСИ МЕНЕН ОКУУ КИТЕБИ

БУЛ КИТЕП: КЫРГЫЗСТАН МУСУЛМАНДАРЫНЫН ДИН БАШКАРМАСЫ
ТАРАБЫНАН

ТАСТЫКТАЛАТ. УРУКСАТ НОМЕРИ № 111 23 * 12 * 2016-жыл.

КИТЕПТИН АВТОРУ: СУЛАЙМАНОВ МУСА

КЫРГЫЗ ТИЛИН ТЕКШЕРГЕН: ЖУНУСАЛИЕВ БАКЫТ

ОКУСА КӨҢҮЛ АЧЫЛГАН

ОРОШОН ОЙЛОР КАТЫЛГАН

О ДҮЙНӨНҮ ЭСКЕРТИП

ОЙГО САЛГАН БУЛ КУРАН

(Молдо Сабыр Досбол уулу)

АЛГЫ СӨЗ
БИСМИЛЛААХИР РАХМААНИР РАХИИМ!

Ассаламу алайкум!

Бүткүл ааламды жараткан Алла Субхаанаталлага чексиз мактоолор болсун жана анын элчиси, пайгамбарлардын султаны Мухаммад саллаллоху алайхи васалламга саламдар жана салаваттар болсун!

Ааламга жол салып, технологиялык өнүгүүнү жогорку деңгээлине жеткени менен руханий дүйнөсү жарды калып жатканы, миңдеген чакырым алыстагы адам менен каалаган учурда байланышуу мүмкүнчүлүгүн түзүп алганы менен жанындагы жакындарынан алыстап кеткени, бакубат турмушту байлыктан издеп, жашоонун маңызын түзгөн руханий баалуулуктарды баалабай калышы жана башка ушул сыяктуу адамзатынын проблемаларынын баарынын себеби бир тамырга барып байланат. Ал нерсе – адам өзүнүн бул дүйнөгө келүүсүнүн максатын билбегени. Жаратуучусуну буйруктарын аткарбай, пайгамбарыбыздын сүннөттөрүнө амал кылбай, бактылуулукту башка жактан издегени. Чындыгында, адамзатынын бактылуулугу динде экендиги Ыйык Куранда дагы, сүйүктүү Пайгамбарыбыздын (с.а.в.) сөздөрүндө дагы айтылган. Ыйык Куранда адам төрөлгөндөн кабырга барганга чейинки жашоосунун эрежеси толук камтылган. Мына ошондуктан, Курандагы биринчи түшкөн аят “Оку!” деп келбеген чыгар.

Эки дүйнө бактылуулугун издеген адам Куран окуу менен жана жана андагы айтылгандарга амал кылуу менен гана ага жете алат. Пайгамбарыбыз дагы “Силердин эң жакшыңар – Куранды үйрөнүп, аны башкаларга үйрөткөнүңөр” деп айтуу менен бул ибадаттын канчалык маанилүү экендигин баса белгилеп көрсөткөн. Мына ошол Пайгамбарыбыздын доорунан бүгүнкү күнгө чейин канчалаган сахабалар, аалымдар, улуу адамдар бүткүл жашоосун Курандын таалим тарбиясына арнап, өмүрүнүн акырына чейин Куранды үйрөтүү менен алектенген жана адамзатынын жашоодогу ахлактык, руханий боштугун толтурууга, жашоосуна туура багыт берүүгө өз салымдарын кошуп келген. Биз дагы бүгүнкү күндө арзыбаган эмгегибиз менен бир туугандарыбыздын Алланын сөзү болгон Ыйык Куранды так жана туура окууга жетишүүсүнө өз салымыбызды кошо алабыз деген үмүттөбүз. Сөзүбүздүн соңунда ар бирибиздин кылган ишибизди Алла Таала кабыл кылып, ката-кемчиликтерибизди кечирүүсүн жана Курандын адеп-ахлагындай адептүү кылуусун тилеп кетмекчибиз. Бул китепте алгач араб тамгалары, Куран окууда токтоо, тыным алуу эрежелери жана башка негизги маалыматтар берилген. Бул маалыматтар улам татаалдыгына жараша сабактарга бөлүнгөн жана ар бир сабактын аягында бышыктоочу суроолор менен коштолгон. Алынган маалыматтарды бышыктоо иретинде атайын сөздөр, сүйлөмдөр аркылуу көнүгүүлөр берилген. Китептин аягында толук сүрөлөр да берилген.

КИРИШҮҮ

Биринчиден куран пайгамбарыбыз (с.а.в.) га вахи болгон соң өзү сахабаларына үйрөттү ошентип улам аалымдардан биринен бирине өтүп келип Аасим деген инсанга жетти Аасим Аби Нужудинин баласы азыркы Ирак мамлекетинин Куфа деген шаарынан болгон негизи жети кыраат болот жети кырааттын биринин ээси Аасим болот жана башка кырааттардын ээлери бар мисалы устаз (Наафиь, Хамза, Касаи, Абу Амру, Ибни Касир, Ибни Аамир,) ар бир кырааттын ээсинде экиден шакирттери бар биз айткан Хафс Аасимден кыраат кылабыз дегенибиз мына ушул Хафс Сулаймандын баласы Шуьба Ыаййааш дегендин баласы Хафс менен Шуьба Аасимден алган кыраатты, ошондуктан биз айтабыз Хафс Аасимден окуйбуз деп себеби бул кишинин кыраатын бүткүл дүйнө жүзүндө элдин көпчүлүгү жактырышып кабыл кылганы ачык айкын биз орто азиянын эли дагы **Хафс Аасимден** окуйбуз.

Тажвид деген сөздүн мааниси (жакшы кылуу кооздоо сулуулантуу) дегенди билдирет. Ал эми тажвид илиминде болсо (ар бир тамга өзүнүн чыгатурган жеринен чыгып жана тамганын сыпатына өкүмүнө көңүл буруу) Тажвид өзү үчкө бөлүнөт.

1-тамгалардын чыгатурган жери (**مخارج حروف**)

2-тамгалардын сыпаттары (**صفات حروف**)

3-тамгалардын өкүмдөрү (**احكام حروف**)

1-сабак АРАБ ТИЛИНИН ТАМГАЛАРЫ МЕНЕН ТААНЫШУУ

Куран – мусулмандардын ыйык китеби. Куран араб тилинде түшүрүлгөн. Ошондуктан, Куранды окуу үчүн, албетте, араб тамгаларын үйрөнүү зарыл. Араб тилинде **28** тамга бар жана алардын ар бирине тиешелүү өзгөчөлүктөрү бар. Куранды туура жана так окуу үчүн ар бир тамганы өзүнө тиешелүү өзгөчөлүктөрүн жакшы үйрөнүү керек. Төмөндө араб тамгалары берилген. Алгачкы сабакта тамгалар жана алардын окулушу менен таанышабыз.

АРАБ ТАМГАЛАРЫ حروف العرب

د	خ	ح	ج	ث	ت	ب	ا - ء	тамгалар
дал	хо	ха	жим	са	та	ба	Хамза-алиф	аталыштары

ع	ظ	ط	ض	ص	ش	س	ز	ر	ذ
ьайн	Зо	то	зод	сод	шин	син	за	ро	зал

ى	ه	و	ن	م	ل	ك	ق	ف	غ
йа	ха	вав	нун	мим	лам	каф	коф	фа	гойн

ТАМГАЛАРДЫН ЖАЗЫЛЫШ ТҮРЛӨРҮ

Араб тилинде тамгалардын дагы бир өзгөчөлүгү – бир эле тамга сөздүн башында, ортосунда жана аягында ар башка жазылышы. Ошондуктан, бул өзгөчөлүктү да туура аныктай билүү керек. Төмөндөгү мисалдар аркылуу тамгалардын ордуна жараша өзгөрүшүнө көңүлүңөрдү бурабыз.

قرار درجت دعاء ، بال بحر قلوب ، تراب حتى تجرة صدقة نعمت
 ثابت ثجاجا حديث ، جمع إنجيل موج ، حين سحر نوح ، خير مخلصين
 نفخ ، قدم ، عذر ، رحمة أمر ، زور عزيز ، سيد إبليس ، شديد عرش
 معصيت نقص ، غضب مرض ، صرط ، غليظ ، عبس بعيد سمع زرع ، غفور
 مغفرة باغ مبلغ ، سفر ضعف ، مقيم برق ، كتاب مكان مستكبر شك ، ولد بلاء
 لا قبل قول ، سميع رمز مقامى حكيم مريم كريم ، نعمت جهنم نجس سنين
 موزون ، قوم ، هواء هو ظهر شهيد وجه قوه ، حميد علم مبين على ابراهم

حروف المقطعات

БӨЛҮК ТАМГАЛАР

Жогорку мисалда берилген тамгалар Кураны Керимдеги 29 сүрөнүн башында келет. Бул тамгалар “Мукаттабат тамгалары” башкача айтканда, “бөлүк тамгалар” деп аталат. Себеби, аталган тамгалар негизинен бирге жазылат, бирок бөлүк-бөлүк болуп ар бир тамга өз аты менен окулат.

ص	س	ر	ح	ا	Мукаттабат тамгалары
сод	син	ро	ха	Алиф	окулушу

ي	ه	ن	م	ل	ك	ق	ع	ط
йа	ха	нун	мим	лам	каф	коф	айн	то

Бөлүк тамгаларынын жазылышы жана окулушу

сууронун аты	окулушу	жазылышы	болум
ص	صاد	ص	бир тамгалу
ق	قاف	ق	
قلم	نون	ن	
طه	طاها	طه	еки тамгалу
نمل	طاسين	طس	
يس	ياسين	يس	
غافر، فصلت، شوری، زخرف، دخان، جاثیه، احقاف	حاميم	حم	
بقره، آل عمران، عنكبوت، روم، لقمان، سجده	الف لام ميم	الم	уч тамгалу
يونس، هود، يوسف، ابراهيم، حجر	الف لام را	الر	
شعراء، قصص	طاسين ميم	طسر	
اعراف	الف لام ميم صاد	المص	торт тамгалу
رعد	الف لام ميم را	المر	
مريم	كاف ها يا عين صاد	كهيعص	беш тамгалу
شوری	حاميم عين سين قاف	حمرعسق	

2-Сабак

“СҮКҮН” БЕЛГИСИ علائم سکون (—)

Айрым учурда тамга кыска же созулма харакатсиз келет. Ал учурда тамганын үстүнө кичинекей нөл санына окшогон белги коюлат. Бул белги “сүкүн” белгиси деп аталат, сүкүндүү тамганын өзүн окуу мүмкүн эмес андыктан сүкүндүү тамга өзүнөн алдыңкы тамганын харакати менен бир аз токтоо менен окулат.

أَمِهِلَهُمْ ← أُمَّ + هِـ + هُمُ

يَسْتَوُونَ:

قَالَتْ: قَا + لَتْ

أَفْسَدُوهَا:

لَا تَلْوُونَ:

نُحِيَ:

تَمَلِكُهُمْ:

رَأَتْهُ:

بِعَرْشِهَا:

نَنْظُرُ أَتَهْتَدِي:

لَا يَسْتَحِي:

Эскертүү:

Курани Каримдин айрым басылыштарында сүкүн белгиси бир аз айырмаланышы мүмкүн. Мисалы, Усман Тоха жазууларынын айрым жерлеринде сүкүн белгиси коюлган эмес.

مِنْ قَبْلِكَ ، يَنْصُرُكُمْ

يَنْقَلِبُ إِنْ أَنْتُمْ ءَأَمِنْتُمْ يَنْصُرُكُمْ أَفَمَنْ يَمَشِي أَنْ يُرْسِلَ
عِنْدَ فَمَنْ يَجِيرُ أَنْتَ أَنْصَحُ مَنْ سَبَقَ أَرَدْتُ مَا كُنْتَ
أَكُنْ لِلْإِنْسَانِ رَاوَدْتُهُ وَ هُمْ بَدَّءُوكُمْ جَاءَكُمْ بِهِ

قَبْلَهُمْ قَبْلَهُمْ ، ذَهَبَ ذَهَبَتْ ذَهَبْنَا ، تَدُهْنُ مَدُهْنُونَ
فِي دُهْنُونَ ، يُرِيكُمْ يُرِيكُمْ يُرِيكُمْ يُرِيكُمْ

2-сабак боюнча суроолор

1-Харакати жок тамганы эмне деп айтабыз?

2-Сүкүн белгиси жана сүкүндүү тыбыштар тууралуу айтып бергиле.

**“Дилинде Куран жашабаган адам – урап калган үй сыяктуу”.
(Тирмизи)**

3-Сабак “ТАШДИД” БЕЛГИСИ علائم تشديد (س)

Окшош эки тамганын бир келип калышы алардын бирин сүкүндүү, экинчисин харакаттүү абалда болушун шарттайт. Сөздү окуу татаал болгондуктан. Бул учурда алардын бири гана жазылып, үстүнө ташдид белгиси коюлат.

رَادَّ ← رَادٌّ + دَ صَلَّى ← صَلَّ + لٍ

Ташдид белгиси коюлган тамга кыргыз тилиндеги эки үнсүз тамганын бирге келгениндей тыбыштык абалды берет да, бир аз басым менен окулат.

زَيْنَ : زِي + ي + نَ زُرَيْنَكَ :
بَدَلَهُ : نَتَوَفَيْنَكَ :
مَسَّتْهُمْ : يَسْمَعُونَ :

3-сабак боюнча суроолор:

1-Ташдид белгиси деген эмне?

2-Ташдид белгиси менен келген сөздөр кандай окулат?

“Бул Куран сен үчүн жана сенин коомуң үчүн шарапаттуулук булагы” (Зухруф сүрөсү, 43/44)

4-сабак

“МАД” БЕЛГИСИ (~) علائم مد

Курани Каримда “мад” белгиси көп кездешет. Бул белги “алиф” мад, “йа” мад жана “вав” мад тамгаларынын үстүнө койулат.

Бул (ا ي و) тамгаларды “мад тамгалары” деп аташат. Мад белгиси ушул үч тамга менен бирге келген учурда эки, төрт же алты өлчөмгө чейин созулуп окулат. Кайсыл учурда мад тамгалары менен созулууга себеп болгон белгилерден келсе мад тамгалары өзүнүн өлчөмүнөн көпкө созулуп окулат алар (хамза)-(сүкүн)-(ташдид) (каср) дегендин маниси (кыска)созуунун карама каршысы.

Маддин түрлөрү

1-мад муттасил эгер бир сөздүн ичинде мад тамгаларынан кийин хамза келсе 4 же 5 өлчөмгө созулуп окулат милдеттүү түрдө.

مَاءَ أَحْيَاءِ سَاءَ إِيْتَايِ وَالسُّوءَ ءَابَاؤُنَا
أُولَئِكَ إِسْرَائِيلَ لِيَسْتَعُوْا دُعَاءَهُ جَائِءَ

2-мунфасил да муттасилга окшош бирок мында хамза кийинки сөздө келет да 4 же 5 харакатка созулат албетте уруксат бар эки харакат менен да (каср) кылып окуса да болот.

يَا بَلِيسُ بِمَا أَغْوَيْتَنِي إِنَّي أَنَا أَتَىٰ أَمْرَ اللَّهِ ذُرِّيَّتَهُ إِلَّا
هَؤُلَاءِ إِذَا أَرَدْنَهُ فَسَأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ بِهِ أَيَمْسِكُوهُ

3-мад лаазм кайсыл учурда бир сөздө мад тамгаларынан кийин сүкүндүү тамга же ташдидтүү тамга келсе мадди лаазм болот бөлүк тамгаларда (мукаттабат) 6 харакатка созулуп окулат.

وَالدَّوَابِّ أَمْحَجُونِي الْم (أَلِفٌ، لَامٌ، مِيمٌ) حَاجَهُ
وَالْجَانِّ الضَّالُّونَ تَشَقُّونَ دَابَّةٍ بَرَادِي
صَفَّتِ صَوَافٍ تَأْمُرُونِي حَمَّ يَسَ لَا تَتَّبِعَانِ

4-мад сүкүн ыаариз токтоо учурунда кездешет дайыма мад тамгаларынан кийин сүкүндү тамга келсе ал тамга сүкүн ыаариз болушу заарыл (харакаттүү тамганы сүкүнгө өзгөртүү) албетте 2-4-6 харакатка созуп окулса болот.

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ТОКТОО УЧУРУНДА الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

5-мад лин вав жана йа тамгасында гана мында да токтоо учурунда вав жана йа тамгасы сүкүн болуу жана алдыңкы тамганын харакати фатха болуусу заарыл 2-4-6 харакатка созуп окуса болот.

خَوْفٍ (خَوْفٌ) ، بَيْتٍ (بَيْتٌ)

Албетте мукаттаыат тамгалары 2-6 харакатка созулуп окулат.

كَهَيْعَصَ حَمَّعَسَقَ

لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فِيهِ شُرَكَاءُ مُتَشَكِّسُونَ حَمَّعَسَقَ كَأَنَّ فِي أذُنَيْهِ وَقْرًا
ذَلِكَ جَزَاءُ الْمُحْسِنِينَ قُلْ إِنِّي أَخَافُ قُلْ أَغَيْرَ اللَّهِ تَأْمُرُونِي أَعْبُدُ
وَمَا يَجْحَدُ بِشَايِنِنَا إِلَّا كُلُّ خَتَّارٍ كَفُورٍ إِنَّ أَخَذَهُ يَأْخُذُ الشَّدِيدُ
وَعَمْرُوهَا أَكْثَرُ مِمَّا عَمْرُوهَا مَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا أَسْمَاءُ

4-сабак боюнча суроолор

1-Мад белгисин баяндап бергиле?

2-Мад белгиси келген сөздөр канча өлчөмгө чейин созулуп окулат?

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿١﴾
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٢﴾ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿٣﴾
مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ ﴿٤﴾ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ﴿٥﴾
أَهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿٦﴾ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ
عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ ﴿٧﴾

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ﴿١﴾ اللَّهُ الصَّمَدُ ﴿٢﴾ لَمْ يَكُنْ لَهُ
وَلَمْ يُولَدْ ﴿٣﴾ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ﴿٤﴾

7 калимату шахаадах

كَلِمَاتُ إِيمَانٍ ❀

كَلِمَةٌ طَيِّبَةٌ ❀ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ ❀
كَلِمَةُ الشَّهَادَةِ ❀ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ ❀

كَلِمَةُ التَّوْحِيدِ ❀

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ ❀
لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ ❀ وَهُوَ حَيٌّ
لَا يَمُوتُ ❀ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

كَلِمَةُ رَدِّ الْكُفْرِ ❀

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ أَشْرِكَ بِكَ شَيْئًا وَأَنَا أَعْلَمُ
وَأَسْتَغْفِرُكَ لِمَا لَا أَعْلَمُ ❀ إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ

كَلِمَةُ الْإِسْتِغْفَارِ

أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ، أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ، أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ تَعَالَى، مِنْ
كُلِّ ذَنْبٍ أَذْنَبْتَهُ عَمْدًا أَوْ خَطَأً، سِرًّا أَوْ عَلَانِيَةً ❀

وَأَتُوبُ إِلَيْهِ مِنَ الذَّنْبِ الَّذِي أَعْلَمُ وَمِنَ الذَّنْبِ
الَّذِي لَا أَعْلَمُ * إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ *
كَلِمَةُ التَّمَجِيدِ *

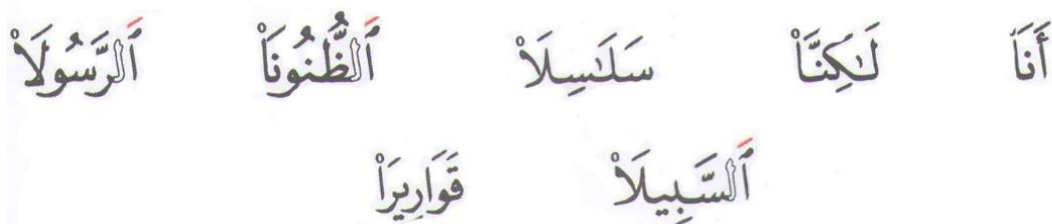
سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ
أَكْبَرُ * لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ *
مَا شَاءَ اللَّهُ كَانَ وَمَا لَمْ يَشَأْ لَمْ يَكُنْ *
الْإِيمَانُ إِقْرَارٌ بِاللِّسَانِ وَتَصْدِيقٌ بِالْقَلْبِ
بِمَا جَاءَ بِهِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ *
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

إِيمَانٌ مُجْمَلٌ * أَمِنْتُ بِاللَّهِ كَمَا هُوَ بِأَسْمَائِهِ
وَصِفَاتِهِ وَقَبِلْتُ جَمِيعَ أَحْكَامِهِ
إِيمَانٌ مُفْصَلٌ *

أَمِنْتُ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ وَالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ مِنْ اللَّهِ تَعَالَى
وَالْبَعْثِ بَعْدَ الْمَوْتِ

Эскертүү

Бул белги (أ) төмөнкү 7 сөздүн аягында “алиф” мад тыбышынын үстүндө келген учурда токтогон кезде (алиф) мад окулат. Ал эми токтобогон учурда окулбайт.

4-көнүгүү Мисалдарды көңүл буруп окугула.

5-сабак

КОШМО ХАМЗАНЫ БАШТАЛГЫЧ ЖЕРДЕН ОКУУНУН ЖОЛУ

Эгер кошмо хамзаны башталгыч жеринен окусак, ал бир харакат талап кылат. Бирок Курани Каримда ал харакат жазылбайт. Мындай учурда Куран окуган адам ал харакатти өзү белгилей билиши зарыл.

Кошмо Хамза үч түрдүү сөздүн башында келет: “тамга” (حرف), “ысым” (اسم) жана “фейл” (فعل)

1- ТАМГА (حرف) (башка сөзгө кошулмайынча өзүнөн маани чыкпаган сөз харф деп аталат)

Курани Каримда тамга болгон жалгыз сөз бар. Кошмо хамза анын башында келет. Эгер сөздөрдө кошмо хамзадан кийин (ل) “лам” тамгасы келсе, анда кошмо хамза фатха харакати менен окулат.

أَلْحَمْدُ لِلَّهِ

أَلْحَمْدُ لِلَّهِ

Бышыктоо үчүн берилген сөздөрдү окуп чыккыла.

الَّذِي الْفُرْقَانَ الْأَرْضِ الْأُولِينَ الْخُلْدِ الْأَمْثَالَ

الْمُتَّقُونَ الْمُرْسَلِينَ الْكِتَابِ الْبَحْرَيْنِ الْكَافِرِينَ

الْمَاءِ اللَّيْلِ الْفُرْقَةَ الْمَشْرِقِ

2 (اسم) (ысым кыймыл аракетсиз заттарга айтылган сөздөр)

Эгер кошмо хамза “ысымдын” башында келсе, анда ал касра харакати менен окулат.

окулушу أَبْنِ жазылышы أَبْنِ

Мисал:

Курани Каримда кошмо хамза “ысымдардын” башында келгени да аз эмес. ысымдардын 4 түрү бар.

أَبْنِ	أَبْنَتَ	أَمْرًا	أَمْرَاتُ	أَسْمُ
--------	----------	---------	-----------	--------

أَنْتِي (أَنَا)	أَنْتَي (أَنْتَا)	أَنْتَيْنِ (أَنْتَانِ)	أَنْتَيْنِ
-----------------	-------------------	------------------------	------------

Астындагы ысымдарды кошмо хамза харакати менен окугула.

أَبْنِ أَبْنَتَ أَبْنَهَا أَمْرًا أَمْرِي أَمْرَاتُ أَمْرَاتِي أَسْمُ أَسْمُهُو
 أَنْتِي عَشْرَ أَنْتَا أَنْتَيِ أَتْنَا عَشَرَ أَتْنَيْنِ أَتْنَانِ أَتْنَيْنِ

2-ФЕЙЛ (فعل) (кайсыл убакта кыймыл аракеттин болуусуна далалат кылган сөз фейл(этиш)деп аталат) Аяттын башынан же бир сөздөн баштап окуган учурда, кошмо хамза бар, бирок (ل) тамгасы жана “ысымдар” болбосо, “фейл” болот. Албетте, кошмо хамзанын харакатин белгилөө үчүн, ал сөздүн харакаттүү болгон биринчи тамгасына карайбыз.Сөздө биринчи харакаттүү тамганын харакати фатха же касра болсо, кошмо хамза касра менен окулат, эгер замма болсо, ал замма менен окулат.

окулушу	اِسْتَكْبَرَ	жазылышы	اِسْتَكْبَرَ
окулушу	اِرْجِعُوا	жазылышы	اِرْجِعُوا
окулушу	اُكْتُبْ	жазылышы	اُكْتُبْ

3-көнүгүү Куран сөздөрүн көңүл коюп, окугула.

اَقْتَرَبْتَ اَنْشَقَّ اَتَّبِعُوا اَزْتَقَبْتَهُمْ اَصْطَبِرْ اَسْتَطَعْتُمْ اَسْتَوَى
اِرْجِعُوا اَزْجِرْ اَنْفُدُوا اَنْظُرُونَا اَنْشُرُوا اَدْعُوا اَسْجُدُوا
اَخْرَجُوا اَرْبَبْتُمْ اَكْتُبْ اَعْلَمُوا اَمِنُ اَضْطُرُّ اَغْفِرْ اَرْكُضْ
اَبْتَدَعُوهَا اَقْعُدُوا اَسْتَغْفِرْ اَحْشُرُوا اَسْكُنُوا اَرْزُقْنَا
اَنْظُرْ اَبْتَغُوا اَتَّقُوا اَسْتَحْوَذَ اَفْتَرَى اَشْكُرْ اَدْخُلُوا اَدْعُ
اَنْتَشِرُوا اَقْتُلُوا اَبْغَاءَ اَسْتَحْيَاءَ اُخْلِفِ اَنْقَامِ اَسْتِكْبَارًا

Эскертүү:

Айрым учурда мындай сөздөр да кездешет: « اَيْتُونِي اَيْتِيَا اَيْتِ »

Чындыгында, اَيْتِيَا бул сөздө болгон (ت) тамгасынан кийинки (ي) тамгасы жоюлгандыктан, اَيْتُونِي болуп, (ي) тамгасынын харакати (ت) тамгасына берилет. Ошондуктан, (ت) тамгасында касра харакати болгондуктан, башкы тамганы касра менен окуйбуз. эгер бул сөздөрдү алдыңкы

сөздөргө кошуп окулчуу болсо анда хамза өзү өкулат.
Алардын окулушу:

1- Ахкоф сүрөсү, 4-аят 2- Фуссилат сүрөсү, 11-аят
3-Йунус сүрөсү, 15-аят.

Мындай сөздөр курани каримда айрым жерлерде кездешет.

бул создор касра менен окулат

أَمْشُوا، أَمْضُوا، أَتُوا، أَقْضُوا، أَبْنُوا

чындыгында мындай болгон

أَمْشِيُوا، أَمْضِيُوا، أَتِيُوا، أَقْضِيُوا، أَبْنِيُوا

сукундуу хамза кошмо хамзадан кийин

أَتِ، أَتِيَا، أَتَيْنَا، أَتُوا، أَتُونِي، أَتَدُن

эгер ушул создон баштап окуу болсо анда
йа мад тыбышы менен созуп окуйбуз

أَيْتِ، أَيْتِيَا، أَيْتَيْنَا، أَيْتُوا، أَيْتُونِي، أَيْدُن

5-сабак боюнча суроолор

1-Курандагы “ысым” болгон төрт сөз кайсы харакат менен окулат?

2-Сөздүн башы замма менен окулган төрт мисал бергиле.

6-сабак ЭКИ СҮКҮНДҮҮ ТАМГАНЫН ОКУЛУШ ЖОЛУ

Өктөн сабактарда сүкүндүү тамга өзүнүн алдындагы тамганын харакати менен окулары баяндалган.

Мисал:

فَ + دَمَ + دَ + مَ

Бирок, айрым учурда эки сүкүндүү тамганын катар келиши да кездешет.

Мисал:

فِسْقُ الْيَوْمِ = فِسْقُنْ الْيَوْمِ

Экинчи сүкүндүү (ن) тамгасы биринчи сүкүндүү тамганын харакати менен окулушу мумкун эмес.

Бул учурда окуганга жеңил болушу үчүн биринчи сүкүндүү тамгага касра берилет.

Мисал:

فِسْقُ الْيَوْمِ ← فِسْقُنْ الْيَوْمِ ← فِسْقِنِ الْيَوْمِ

إِفْكُ أَفْتَرَاهُ	إِفْكُ أَفْتَرَاهُ
خَيْرٌ أَهْبَطُوا	خَيْرٌ أَهْبَطُوا
سَوَاءٌ أَلْعَاكِفُ	سَوَاءٌ أَلْعَاكِفُ
بِرِيْنَةٍ أَلْكَوَاكِبِ	بِرِيْنَةٍ أَلْكَوَاكِبِ
زُجَاجَةٌ أَلرُّجَاجَةُ	زُجَاجَةٌ أَلرُّجَاجَةُ
نُوحٍ أَلْمُرْسَلِينَ	نُوحٍ أَلْمُرْسَلِينَ

Эскертүү:

Айрым учурда эки сүкүндүү танвин эле эмес, башка тамгалар деле сүкүндүү болуп, жанаша келип калышы мүмкүн.

Бул мисалда «بَيْتَسَ الْأَسْمَاءِ» сүкүндүү эки тамга келген. Алар биринчи сүкүн тамга (лам ل) тамгасы адеми экинчи сүкүндүү тамга (са س) тамгасы, Мында да окууну жеңилдетүү максатында биринчи сүкүндүү тамгага касра берилет, андан алдыңкы кошмо хамза жана алиф мад тыбышы окулбайт. Хужурат сүрөсү, 11-аят.

بِسِّ الْأَسْمِ* = بِسِّ لَسْمِ ← بِسِّ لِسْمِ

6-сабак боюнча суроолор

- 1- Эки сүкүндүү тамга катар келгенде кандай окулат?
- 2-Эки сүкүндүү тамга катар келген мисалдарды бергиле.

7-сабак قاعدة اشباع

КЫСКА ХАРАКАТИН СОЗУЛМА ХАРАКАТКА ӨЗГӨРТҮҮ

Касранын “йа” мад тыбышына өзгөрүүсү

Замманын “вав” мад тыбышына өзгөрүүсү

Айрым учурда касра “йа” мад тыбышына, замма болсо “вав” мад тыбышына өзгөрүшү мүмкүн. Бул эреже “ишбаъ” деп аталат. Кыргызча мааниси бир нерсени (толтуруу) дегенди билдирет.

Ишбаъ эрежесинин негизинде (◦) ха тамгасы касра же замма менен келип, касра “йа” мад тыбышына, замма “вав” мад тыбышына өтөт.

окулушу

окулушу

Ха тамгасы бул сөздун мүчөсү

ИШБААТЫН ШАРТТАРЫ

Эгер “ха” мүчөсүнүн алдыңкы тамгасы жана экинчи тамгасы харакаттүү болсо, “ха” мүчөсү ишбаа болот, (кыска харакат созулма характа өзгөрөт).

Мисал:

بِهِ أَيُّسِكُهُو إِنَّهُ لَقَوْلٌ

Эгер “ха” мүчөсүнүн эки жагындагы же бир жагындагы тамгалар сүкүндүү тамгалар болсо, “ха” тамгасы созулбастан өзүнүн кыска харакати менен окулат.

Мисал:

إِلَيْهِ الْمَصِيرُ مِنْهُ سَكْرًا

Эгер “ха” мүчөсүнөн мурун созулма тамга келсе, өзүнүн харакати менен окулат.

Мисал:

رَزَقْنَاهُ يَأْتِيهِ

Эгер “ха” мүчөсүнөн кийин ташдид келген болсо, “ха” ошол харакат (замма же касра) менен окулат.

Мисал :

تَسْبِيحُ لَهَا السَّمَوَاتُ

Эскертүү:

ха замири бул жерде « فِيهِ مَهَانًا » ишбаъ болот

бул жерде ха замири ишбаъ « يَرْضَهُ لَكُمْ » болбойт

ха замир емес ишбаъ « مَا نَفَقَهُ كَثِيرًا » болбойт

бул жерде ха замири « هَذِهِ » бирок ишбаъ
озунун тамгасы емес болот

Курани Каримдин айрым басылыштарында (Усман Тоха жазуусунда) окуган адамга ишбаъты билдирүү үчүн “ха” тамгасынан кийин

“максур” (ه) белгиси жана “мазмум” (و) белгисин койюшкан. Адрес төмөнкүчө Фуркон 69. Зумар 7. Зуд 91.

١- فَإِنَّ أَصَابَهُ خَيْرٌ

٢- ثَانِي عَطْفِهِ لِيُضِلَّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ

٣- يَدْعُوا مَنْ ضُرُّهُ أَقْرَبُ مِنْ نَفْعِهِ

٤- يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُ وَمَا لَا يَنْفَعُهُ

٥- لَهُ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَنَذِيقُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَذَابَ الْحَرِيقِ

٦- كُتِبَ عَلَيْهِ أَنَّهُ مَنْ تَوَلَّاهُ فَإِنَّهُ يَضِلُّ وَيَهْدِيهِ إِلَى عَذَابِ السَّعِيرِ

7-сабак боюнча суроолор

1-Ишбаъ деген эмне?

2-Ишбаъ болбой турган жана боло турган “ха” мүчөсүнөн мисал келтиргиле.

8-сабак

ТОКТОО БЕЛГИЛЕРИ

علائم وقف

Жогоруда тыным алуу үчүн токтоонун эрежелери тууралуу маалымат берилди. Бирок, бардык эле жерде каалагандай токтой берүү да мүмкүн эмес. Куран окууда сөздөрдүн жана аяттын маанисин бузуп албоо үчүн кайсы жерден токтоо керектигин дагы үйрөнүп алуу кажет. Төмөндө токтоого мүмкүн болгондугун белгилөөчү атайын белгилер менен таанышабыз.

1-ДАЙЫМА ТОКТОО БЕЛГИСИ

م

(вакф لازم)

وقف لازم

لَقَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ فَقِيرٌ وَنَحْنُ أَغْنِيَاءُ سَنَكْتُبُ مَا قَالُوا

(Ал Имран сүрөсү, 181-аят)

2-ТОКТООГО УРУКСАТ БЕРБЕГЕН БЕЛГИ

(Токтоого тыйуу)

وقف ممنوع

لا

قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ

(Намл сүрөсү, 65-аят)

3-ТОКТОБОЙ ӨТКӨНҮ ДАГЫ ЖАКШЫ

ز ص

Бул белги турган жерде мурунку сүйлөмгө кийинки сүйлөмдү кошуп окуса дагы жакшы. Бирок, кошпосо да болот.

قَالُوا سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

(Бакара сүрөсү, 32-аят)

4-ТОКТОП ОКУГАН ДАГЫ ЖАКШЫ

قف ط قله

Бул үч белги турган жерде кийинки сүйлөмдү кошуп окуса да боло берет, бирок токтосо дагы жакшы болот.

وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَذْبُحُوا بَقَرَةً قَالُوا أَنْتَ خَدُنَاهُمْ

(Бакара сүрөсү, 67-аят)

5-ТОКТООГО УРУКСАТ

ك ج

Бул эки белги турган жерде тыным алууга да, кошуп окуй берүүгө да уруксат.

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ ذَلِكَ يَوْمُ الْوَعِيدِ

(Коф сүрөсү, 20-аят)

6-ДЕМ ЖЕТПЕЙ КАЛГАН КЕЗДЕ ТОКТООГО УРУКСАТ

НАФАС КӨП БОЛГОН УЧУРДА ТОКТОБОГОН ЖАКШЫ

ص

7-РУКУ БЕЛГИСИ КУРАН АЯТТАРЫ ОКУЛГАН КЕЗДЕ БИР МААНИ

БҮТКӨН КЕЗДЕ НАМАЗДА БОЛСО РУКУГӨ КЕТКЕНИ ЖАКШЫРААК

ع

8-БУЛ БЕЛГИЛЕРДИН БИРӨӨСҮНӨ ТОКТОО

∴ ∴

وقف معانقة

Бул 3 чекиттүү болгон эки белгинин ортосунда бир сөз же сүйлөм болот. Ал сөз же сүйлөм өзүнөн алдыңкы сүйлөмгө да, кийинки сүйлөмгө да кошулуп окулса болот. Себеби, андан сүйлөмдүн мааниси бузулбайт. Бирок сөзсүз түрдө алдыңкы же кийинки сүйлөм менен кошуп окулушу шарт.

ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ

(Бакара сүрөсү, 2-аят)

Албетте, Куран окуган адам бир дем менен эки чекиттин бирине да тыным кылбай аяттын башынан аягына чейин окусада болот.

Негизинен, Куран окуган учурда адам ар кандай муктаждыктан улам тыным алуу үчүн токтоосу мүмкүн. Мына ошол учурда да каалаган жеринен токтобой, жогоруда көрсөтүлгөн эрежелердин негизинде сүйлөмдүн аягында же атайын белгилерге карап токтоосу, окулуп жаткан аяттын маанисинин бурмаланбай толук жана так чыгышын камсыз кылат.

8-сабак боюнча суроолор

1-сөзсүз токтоо белгиси кайсы белги?

2-Токтоого уруксат берилгендигин көрсөткөн белгилер тууралуу айтып бергиле?

Биринчи бөлүк

مخارج حروف

Тамгалардын чыгатурган жери

9-сабак.

Махраж Тажвид илиминде болсо (тамганы туура айтып чыгаруу сүйлө учурунда)

Тамгалар 17 жерден чыгат бул 17 чыгатурган жерди негизинен 5 жерге бөлүнөт алар (جوف حلق لسان شفيتين خيشوم)

1-(жавф) деген (боштондук ичи) жавфтын жайы ооз боштондугу бул жерден мад тамгалары чыгат (ا و ی) жавфийах деп да айтат.

2-(халк) деген (тамак кичине тилдин орду) халкинин жайы 3 жерден чыгат 6 тамга алар (ء ء ح غ خ) хуруфи халки дешет.

1- (اقصى الحلق ء ء) 2- (وسط الحلق ع ح) 3- (ادنى الحلق غ خ)

3-(лисан) деген (тил) эң кең тамгалардын көбүн өзүнө камтыган бул тил 18 тамга 10 махражы менен тилдин өзүнөн чыгат. Тил 4-бөлүккө бөлүнөт алар.

1-тилдин башталгыч жери. 2-тилдин капталы .

3-тилдин ортосу. 4-тилдин учу.

Эринден чыккан тамгалар

4-(шафатайн) деп эки эринди айтат 4 тамга 3 махраждан чыгат. Алар (ف ب م و) шафави деп да айтат.

Мурундан чыккан тамгалар

5-(хойшум) мурундан чыккан тамганын үнү (гунна) деп да айтат 2 тамга алар.(م ن)

Тилден чыккан тамгалар

1-(ق) тамгасы тилдин аягы кичине тилдин башталгыч жери.

مفتوح	مضموم	مكسور	ساكن	مشدد
قَادِرٌ	يَقُولُونَ	الْمُسْتَقِيمَ	أَقْتُلُوا	الْحَاقَّةَ

2-(ك) тамгасы тилдин аягы кичине тилдин учунан чыгат.

(حروف لهوى ق ك)

مفتوح	مضموم	مكسور	ساكن	مشدد
وَكَايِبَ	كُنْ	مَكِينٌ	سَنَكْتُبُ	يَتَفَكَّرُونَ

3-бул ج ش ي тамгаларынын чыгатурган жери тилдин ортосу өйдөңкү таңдайга карай (حروف شجرى) деп да айтат.

مفتوح	مضموم	مكسور	ساكن	مشدد
جَاءَ	جُوعٌ	سِجِّيلٍ	أَجْرًا	نُجِيٍّ

مفتوح	مضموم	مكسور	ساكن	مشدد
شَهِدَ	شِئْتُمْ	شُهَدَاءَ	يَشْهَدُونَ	الشَّجَرَةَ

مفتوح	مضموم	مكسور	ساكن	مشدد
يَسْتَبْشِرُونَ	يُبَشِّرُهُمْ	النَّبِيِّنَ	أَيَّنَ	حَيْثُمْ

4-(ض) тамгасынын махражи тилдин капталы менен өйдөңкү акыркы экинчи тиштен баштап 4 тиш менен таңдайга карай чыгат. (حرف ضرسى) деп да айтат.

مفتوح	مضموم	مكسور	ساكن	مشدد
ضَبْحًا	يُوفِضُونَ	ضِيَاءَ	أَضْرِبَ	الضَّالِّينَ

5-(ل) тамгасы тилдин учу үстүңкү 8 тиш жана тиштердин үстүндөгү эттен чыгат.

مفتوح	مضموم	مكسور	ساكن	مشدد
خَلَقَ	يَلُونَكُمْ	وَلِيَّ	مَلْعُونِينَ	نُولِيَّ

6-(ن) тамгасы тилдин учу алдыңкы үстүңкү 4 тиш жана үстүңкү таңдай.

مفتوح	مضموم	مكسور	ساكن	مشدد
نَوْمٌ	نُوحِيَّ	الْمُحْسِنِينَ	يَنْجِتُونَ	النَّاسِ

7-(ر) тамгасы тилдин учу алдыңкы жогорку эки тиштен кийинки таңдайдан чыгат (ل ن ر حروف ذلقى) деп да айтат.

مفتوح	مضموم	مكسور	ساكن	مشدد
رَضِيَ اللهُ	يَشْعُرُونَ	مَرِيضًا	أَرْجِعُونَ	الرَّادِفَةُ

8-(ط د ت) тамгалары тилдин учу алдыңкы жогорку эки тиштер жана тиштерден кийинки таңдайга көтөрүлүү менен чыгат.

(ط د ت حروف نطعى) да дешет.

مفتوح	مضموم	مكسور	ساكن	مشدد
طَمَعًا	طَغَيْنَهُمْ	الْبَاطِلَ	أَفَنظَمُونَ	الطَّامَّةُ

مفتوح	مضموم	مكسور	ساكن	مشدد
دَرَاهِمَ	دُونِ	قَدِيرٌ	وَادْعُوا	الدُّنْيَا

مفتوح	مضموم	مكسور	ساكن	مشدد
تَحِيَّاتِهِمْ	تَسْأَلُونَ	يُؤْتِكُمْ	مُتَرَفِينَ	وَالْتَرَائِبِ

9-(ص س ز) тамгалары тилдин учу алдыңкы жогорку эки тиштен (то дал та) тамгаларына караганда таңдайга көтөрүлүүсү бир аз төмөрөөк. (ص س ز حروف أسلى) деп да аташат.

مفتوح	مضموم	مكسور	ساكن	مشدد
صَاحِبُكُمْ	صُمُّ	صِنَوَانٍ	تُصْبِحُونَ	الصِّدْقِ

مفتوح	مضموم	مكسور	ساكن	مشدد
سَيَقُولُونَ	سَوَاعًا	سِنِينَ	الْأَسْوَاقِ	السَّاعَةَ

مفتوح	مضموم	مكسور	ساكن	مشدد
زَوْجٍ	هُزُورًا	الْعَزِيزُ	أَزْوَاجٌ	نَزَّلْنَا

10-(ظ ذ ث) тамгаларынын махражы тилдин учу үстүңкү алдыңкы эки тиштин учунан чыгат (ظ ذ ث حروف لثوى) деп да айтат.этке тийбеген чактада.

مفتوح	مضموم	مكسور	ساكن	مشدد
الظَّالِمِينَ	مَحْظُورًا	عَظِيمًا	مَظْلُومًا	الظُّلْمَتِ

مفتوح	مضموم	مكسور	ساكن	مشدد
ذَلِكَ	فَبَدُوهُ	مُنْذِرِينَ	يَذْهَبُ	وَالَّذِينَ

مفتوح	مضموم	مكسور	ساكن	مشدد
ثَمُودَ	ثُمَّ	كَثِيرًا	يَثْرِبَ	مُنْبَأً

11-(ف) тамгасы үстүңкү эки тиш жана астыңкы эринден чыгат.

مفتوح	مضموم	مكسور	ساكن	مشدد
فَاسِقًا	أَنْفُسَكُمْ	يُفِقُونَ	أَفْئَانٍ	الَّتَقَشَّتِ

12-(ب م) тамгалары эки эринден чыгат.

مفتوح	مضموم	مكسور	ساكن	مشدد
بِحَجْرٍ	بُيُوتٍ	بِعَايِنَتِنَا	إِبْرَاهِيمَ	دَابَّةٍ

مفتوح	مضموم	مكسور	ساكن	مشدد
مَسْطُورًا	مُفْسِدِينَ	أَلْحَمِيدِ	يَمْكُرُ	مُحَمَّدٍ

13-(و) тамгасы махражы эки эриндин чогулуусунан чыгат кыргыз (o) тамгасын айткандай. (ف ب م و حروف شفوی) деп да айтат.

مفتوح	مضموم	مكسور	ساكن	مشدد
الْوَاقِعَةُ	وَرَأَوْا الْعَذَابَ	وَجْهَةً	مَوْلَى	يَقْوَةَ

Тамактан чыккан тамгалар

14-(ه ء) тамгалары тамактын эң акыркы жеринен чыгат.

مفتوح	مضموم	مكسور	ساكن	مشدد
ءَأَنْذَرْتَهُمْ	وَأُوتِينَا	إِيمَانًا	يُؤْمِنُونَ	

مفتوح	مضموم	مكسور	ساكن	مشدد
هَكَرُونَ	هُودٍ	ظَهِيرًا	يَهْرَعُونَ	فَفَهَّمْنَاهَا

15-(ع ح) тамгалары тамактын ортоңку жеринен чыгат.

مفتوح	مضموم	مكسور	ساكن	مشدد
حَسَنَةً	حُسْنًا	الرَّجِيمِ	مُحْسِنِينَ	وَلِيْمِحِصَ

مفتوح	مضموم	مكسور	ساكن	مشدد
الْعَقِيْبَةُ	مَفْعُوْلًا	وَعِيْدٍ	يَعْمَلُوْنَ	يَدْعُوْنَ

16-(غ خ) тамгалары тамактын алдыңкы жагы оозго жакын жерден чыгат. (حروف حلقى)

مفتوح	مضموم	مكسور	ساكن	مشدد
الْغَيْبِ	عُلْفًا	غِشْوَةٌ	أَغْنَى	

مفتوح	مضموم	مكسور	ساكن	مشدد
خَلْدُونَ	لَا تَخُونُوا	الْآخِرَةَ	يَخْطَفُ	الصَّاحَّةُ

17-(ا وى) тамгалары ооз боштондугунан чыгат. (حروف جوفيه)

9-сабак боюнча суроолор

1-тамгалар канча жерден чыгат?

2-халки тамгарынын махражын тартиби менен айтып бер.

Экинчи бөлүк

ТАМГАЛАРДЫН СЫПАТтары

صفات حروف

10-сабак **ИСТИЬЛА СЫПАТЫ** **صفة استعلاء**

Истиьла деген сөздүн мааниси (бийиктикти каало)

(**ص ض ط ظ خ غ ق**) Ушул жети тамга тажвид илиминде тилдин башталгыч жери үстүнкү тандайга карай көтөрүлөт.

Бул сыпатка кирген тамгалар дайыма жоон оозду толтуруп айтылат. ушундай талаффуз учурунда тафхим (**تفخيم**) деп да айтат Бул сыпат ушул жети тамгага гана таандык.

(**ص ض ط ظ خ غ ق**)

ЭСКЕРТҮ

1-көнүл буралы истиьла тамгалары талаффуз учурунда башка тамгаларга таасирин тийгизбөөсү заарыл.

2-(**ص ض ط ظ**)тамгалары тафхим өтө жоондуу бирок (**خ غ ق**) тамгалары алдыңкы тамгаларга караганда жоонсузраак болот.

Истиьла тамгалары өзүнүн тафхимин касра менен болгондо да жоготпойт эгер жоготсо айрым истиьла тамгалары башка тамгага өзгөрүп кетет мисалы (**ص**) тамгасы истиьласыз (**س**) тамгасына өзгөрөт.

ИТБАК СЫПАТЫ **صفة اطباق**

Итбактын мааниси (эки жерди бирдей жеткирүү) бул сыпат төрт тамгада гана (**ص ض ط ظ**) баары истиьла тамгаларынан, итбактын себеби бул төрт тамга истиьла тамгаларына караганда өтө жоон оозду толтуруп айтылат тафхим да бар.

Талаффуз учурунда бул итбак тамгалары тил кашык сыякты тилдин башталгыч жери жана бүтөөр жери үстүнкү тандайга карай тилдин ортосу чукур болот.

أَبْصَرَكُمْ صَالِحِينَ صَبَرَ نَصَرَ يُقْصِرُ
 وَرَقًا وَلِنَصَغِي مِصْرَ يَصِفُونَ سَيُصِيبُ
 ضَاكَّةً ضَالِّينَ مِنَ الضَّكَّانِ ضَلُّوا أَفِيضُوا
 وَأَغْضُضُ فَضْلِي أَسْتَضِعِفُوا ضِعْفًا وَضِعَ يَضِلُّونَ
 أَفْطَالَ سُلْطَانِي طَوْعًا فَطَفِقَ طَيْبَةً
 طَوْبِي يَبْسُطُ بَطْنِي شَطَاءَهُ تَقَطَّعُوا طِفْلًا

صفة استفال ИСТИФАЛ СЫПАТЫ

Истифал истиьланын каршысы истифалдын мааниси (ылдыйга түшүү ылдый болуу) тажвид илиминде (тилдин ылдыйга түшүүсү тамганын талаффуз учурунда) натыйжада бул сыпат тамга ичке жоонсуз жөнөкөй айтылат, бул нерсени таркик (ترقيق) деп айтат, чындыгында истифал сыпатындагы тамгалар өзгөрбөйт да жөнөкөй окулат.

(أ ب ت ث ج ح د ذ ر ز س ش ع ف ك ل م ن و ه ي)

Ушул 21 тамгалар истифал сыпатына таандык.

Эки тамга (ر) жана (لا) тамгасы чындыгында истифал сыпатында бирок айрым учурда тафхим да болот кийинки сабактарда кеңири баяндайбыз.

ب: (بَتَّى بَدَأَ)	ء: (أَسَفًا تَأْسَوْا)
ث: (تُعَبَّانُ تُثَمِّمُ)	ت: (تَبَّتْ تَبَابٍ)
ح: (حَسَدَ سُبْحَانَ)	ج: (جَرَمَ جَجْرِي)
ذ: (ذَهَبَ فَذَبْجُوهَا)	د: (دَاوُدَ تَدُهْنُ)
ز: (فَزَلَّ لَايَزْنُونَ)	ر: (رِسَالَةَ الرِّعَاءِ)
ش: (شَهْدَ شَكِّ)	س: (سَلَّمَ عَسَلِي)
ف: (لِنَفْتِنَهُمْ فَتَحَ)	ع: (يَمَعَشَرَ عَشِيًّا)
ل: (لَوْقَحَ يَلْبَثُونَ)	ك: (كَأَقَّةَ كَلِّ)
ن: (نَسِيًّا نَاسِكُوهُ)	م: (تَمَسُّوْهَا يَمِّشِي)
ه: (هُنَالِكَ هِنِيئًا)	و: (وَبَالَ يَوْمَ)
ي: (لَمْ يَكِلِدْ وَلَمْ يُوَلِدْ هَيَّاتَ)	

صفة لين

ЛИН СЫПАТЫ

Лин деген сөздүн мааниси (жумшактык) тажвид илиминде болсо (тамганын жумшак айтылышы).

Бул сыпат эки тамгага гана таандык алар (وَ - ئَ)

لَوْأَ لَبَغَوًا يَوْمِ الْمَوْرُودِ مَوْلَى بَلَوْنَهُمْ أَوْلَى
لَوْلَا حَوْلَ طَوْلًا طَوْعًا مَوْتًا دَعَا الْمَوْعُودِ
بَيْنَ عَلَيْهَا أَرَأَيْتَ كَيْفَ إِلَيْنَا مَيْتًا الْبَحْرَيْنِ
الْيَلَّ غَيْرِي لِأَضِيرَ أَيْدِيكُمْ أَوْحَيْنَا أَنْجَيْنَا خَيْرٌ

صفة قلقله КАЛКАЛА СЫПАТЫ

Калкаланын мааниси (титиретүү) тажвид илиминде болсо (сүкүндүү тамганын үнүн чыгаруу) бир гана сүкүн учурунда бул сыпатка беш тамга гана ээ алар (قطب جد)

ЭСКЕРТҮҮ

1-бул сыпат бир гана сүкүн учурунда пайда болот.

2-калкала бул сүкүндүү беш тамга учун башка тамгалар эч качанда калкала болбойт. КАЛКАЛАНЫН ДЕҢГЕЛИ

(а) калкаланын эң жогорку деңгели калкала тамгасы ташдид менен ал жерде токтоо учурунда. Мисал (الْحَقُّ) الْحَقُّ

(б) токтоо учурундагы акыркы тамгабыз ташдидсиз болсо калкаланын даражасы орточо болот. Мисал (قَرِيبٌ) قَرِيبٌ

(д) даражасы азыраак болгон учур эгер калкала тамгасы сөздүн ортосунда келсе. Мисал (قَطْمِيرٍ) قَطْمِيرٍ

لِيَجْعَلَ مِنْ أَجْلِ أَجْمَعِينَ يَجْنِبِكَ أَجْمَعُوا
وَجْهَهُ وَلَا تَجْهَرُوا أَخْرَجَ بِهِجٍ (بِهَيْجٍ)
الْمَعَارِجِ (الْمَعَارِجِ) حَاجَّ (حَاجَّ) بِالْحَجِّ (بِالْحَجِّ)

قَدْ جَاءَ كِدْنَا أَدْبَرَهُمْ أَدْخُلُوهَا أَنْ يَدْخِلَنَا
فَاعْبُدْهُ فَأَذَلَّى يَدْعُونَ لَمْ يَكِدْ وَلَمْ يُؤَلِدْ
الْمَهَادُ (الْمَهَادُ) هَادٍ (هَادٍ) يُوَدُّ (يُوَدُّ) نُمِدُّ (نُمِدُّ)

أَطْعَى بِقَطْعٍ قِطْمِيرٍ خِطْبَةَ أَطْعَمَهُ أَوِ اطْرَحُوهُ
نَطَعُ تَطْعُمُونَ خَطْبُكُنَّ نَطَعُمُ اطْرَافِهَا بَطْنِهِ
يَبْسُطُ (يَبْسُطُ) بِالْقِسْطِ (بِالْقِسْطِ)

ГУННАНЫН СЫПАТЫ

Бул сыпат эки тамганы баяндайт (н | м) бул тамгалардын үнү мурундан чыгат (н | м) тамгалары (ташдид,ихфа,)болуп экиге бөлүнөт бирок шартка карап гуннанын деңгээли бар эң бийик деңгээли идгам болгон учурда андан кийин ихфа болгон кезде.

فَلَا تَغْرَنَكُمْ كُنَّا تَطْمِينُ نُرِينَا نَتَوَفِينَا
لَأَزِيدَنَّكُمْ وَلَنْصَبِرَنَّ زَيْنَهَا يَعْمُرُ حَمِلُوا
مُدَّهَا مَتَانِ هَمَازٍ مِثْمُ أُمِّيُونَ سَمِيئُوهَا الظَّامَةُ

10-сабактан суроолор

1-итбак сыпатына кайсы тамгалар кирет?

2-калкала сыпаты канча тамганы өзүнө камтыйт?

“Силердин эң кайрымдууңар – Куранды үйрөнүп, аны башкаларга үйрөткөнүңөр”. (Бухарий)

ҮЧҮНЧҮ БӨЛҮК

احكام حروف

ТАМГАЛАРДЫН ӨКҮМДӨРҮ

11-сабак.

Тамгалардын өкүмдөрү өзүнчө өзгөчөлүктөрү бар тамгалар бири бирине жолуккан учурда өкүмдөрүн киргизет үстөмдук кылат мисалы сүкүндү (ن)тамгасы (ى ر م ل و ن) ушул тамгаларга кездешкен учурда идгам болот бирок сүкүндү (ن)тамгасы (ء ء ع ح غ خ) бул тамгаларга жолуккан учурда (ن)тамгасы ачык окулат (изхар) болот ошондуктан тамгалардын өкүмү деп айтат.

تفخيم و ترقيق

ТАФХИМ ЖАНА ТАРКИК

Тафхимдин мааниси(семиртүү дегенди билдирет) жана тажвид илиминде болсо (тамганы айткан учурда оозду толтуруп жоон окуу).

Таркиктин мааниси (арыктатууну билдирет) бул сыпат тафхимдин каршысы тажвид илиминде (тамганы талаффуз учурунда жоонсуз ичке кылуу) натыйжада тафхим толуп жоон айтуу жана таркик болсо жоонсуз ичке айтуу араб тамгасынын ичинен жети тамга бар алар (ص ض ط ظ خ غ ق) бардык учурда тафхим болот, араб тилинде айрым тамгалар тафхимда таркик да болот алар (ل), (ر), (алиф мадди) (الف مدي) бул он тамгадан башкасы бардык учурда таркик болот натыйжада жоонсуз ичке окулат.

ДАЙЫМА ТАРКИК	АЙРЫМ ТАФХИМ АЙРЫМ ТАРКИК	ДАЙЫМА ТАФХИМ
ء ب ت ث ج ح د ذ ز س ش ع ف ك م ن و ه ي	ل ر الف مدى	حروف استعلاء: ص ض ط ظ خ غ ق

(ر) ТАМГАСЫНЫН ТАФХИМ ЖАНА ТАРКИК БОЛУП ОКУЛУШУ

(ر) тамгасы көбүнчө тафхим айрым учурда таркик болот ро тамгасынын тафхим болушуна көбүнчө фатха жана замма харакаттари себеп болот жана (ро) тамгасынын таркик болушуна көбүнчө касра себеп болот. (айрым учурда ро тамгасы касра менен келет бирок тафхим да болот).

(ر) ТАМГАСЫНЫН ТАФХИМ БОЛГОН ТҮРЛӨРҮ

РО ФАТХА ЖЕ ЗАММА	رَفْرَفِي، فُرْطَا.
РО СҮКҮН АЛДЫҢКЫ ТАМГА ФАТХА ЖЕ ЗАММА	وَالْمَرْجَاتُ، مَرَسْنَهَا.
РО СҮКҮН АЛДЫНКЫ ТАМГАДА СҮКҮН АНДАНДА АЛДЫҢКЫ ТАМГА ФАТХА ЖЕ ЗАММА ТОКТОО УЧУРУНДА АТКАРАБЫЗ	وَالْفَجْرِ (وَالْفَجْرِ)، حُسْرٍ (حُسْرٍ).
РО СҮКҮН АЛДЫҢКЫ ТАМГА АЛИФ МАД ЖЕ ВАВ МАД ТОКТОО УЧУРУНДА	نَارٍ (نَارٍ)، نُورٌ (نُورٍ).
РО СҮКҮН АЛДЫҢКЫ ТАМГА КОШМО ХАМЗА	لِمَنْ أَرْتَضِي.
РО СҮКҮН КИЙИНКИ ТАМГА ИСТИБЛА ТАМГАЛАРЫНАН	مَرَّصَادًا.

قَرِيَّةٍ فَذَرَّهُمْ حَرَّتْ أَرْحَامُ نَزْرُقُكُمْ أَرْضِ
صَوَّرْنَاكُمْ أَمْرُكَ تَرْحَمْنَا فَإِنْ يَكْفُرْ قَرِيٌّ قُرْآنُ
تَرْحَمُونَ مُرْسَلٌ مُرْجُونَ أُرْسِلْتُ فَأَنْظِرُ
مُرْسَلِينَ تَرْزُقَانِهِ أَرْزُقُ

عَشْرٌ وَالْأَمْرُ وَالْبَحْرُ خُضْرٌ وَالْفَجْرُ وَالْعَصْرُ
عُسْرٌ حُسْرٌ حَشْرٌ

نَارُ الْأَخْيَارِ أَنْهَرُ نُورٌ حُورٌ

لِمَنْ أَرْضَى رَبِّ أَرْحَمَهُمَا أَرْضَى رَبِّ أَرْجِعُونَ
أَمِ أَرْتَابُوا إِنْ أَرْتَبْتُمْ أَرْتَابُوا أَرْتَبْتُمْ أَرْجِعُوا
إِرْصَادًا قِرْطَاسٍ لِبِالْمِرْصَادِ فِرْقَةٍ مِرْصَادًا

ЭСКЕРТҮҮ

Бул сөздөр тафхим да таркик да окулат.

Фажр сүрөсү 4 аят **يَسْرٌ**

Камар сүрөсү **أَسْرٌ نُّذْرٌ** жана башка жерлерде да кездешет

(ро) тамгасынын таркик болгон түрлөрү

РО КАСРА МЕНЕН

رَجَالٌ ، رِيحًا .

РО СҮКҮН АЛДЫҢКЫ ТАМГА КАСРА . فَأَصْبِرْ .

РО СҮКҮН АЛДЫҢКЫ ТАМГА ДА СҮКҮН АНДАН ДА
АЛДЫҢКЫ ТАМГА КАСРА МЕНЕН ТОКТОО УЧУРУНДА

سِحْرٌ .

РО СҮКҮН АЛДЫҢКЫ ТАМГА ЙА МАДДИ . خَيْرٌ .

РО СҮКҮН АЛДЫҢКЫ
ТАМГА ЙА ТАМГАСЫ АЛ ДА
СҮКҮН ТОКТОО УЧУРУНДА خَيْرٌ

مُنِيرٌ خَيْرٌ كَبِيرٌ
الطَّيْرُ لِأَضْيَرَ خَيْرٌ السَّيْرُ غَيْرٌ

إِنَّمَا نُنْطِعُكُمْ لَوَجْهِ اللَّهِ لَا نُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكْرًا
إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَانَتْ لَهُمْ جَنَّاتُ الْفِرْدَوْسِ نُزُلًا
هَلْ فِي ذَلِكَ قَسَمٌ لِّذِي حَجْرِ
إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ
وَالْبُدْنَ جَعَلْنَاهَا لَكُمْ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ لَكُمْ فِيهَا خَيْرٌ

СҮКҮНДҮ НУНДУН ЖАНА ТАНВИНДИН ӨКҮМДӨРҮ

Нун тамгасынын өзүнчө бир өзгөчөлүгү бар кайсыл учурда сүкүдү нундан же танвинден кийин араб тамгаларынан бири келсе төрт өкүмдөн тышкары эмес алар (изхар, иклаб, идгам ихфа.)

1-ИЗХАР

Изхардын мааниси ашкере кылуу тажвид илиминде болсо (тамганы толук өзүнүн махражынан талаффуз кылуу) бардык учурда сүкүндү нундан же танвинден кийин халки тамгаларынан келсе сүкүндү нун же танвин изхар болот (ء ء ح غ خ) халки тамгалары.

شَهِيدًا عَلَيْهِمْ مِنْ عِبَادِنَا أَنْعَمُ صِرَاطُ عَلِيٍّ
ح: مِنْ حَيْثُ مِمَّنْ حَمَلْنَا لِمَنْ حَارَبَ حَمِيمًا
لَأَوْهَ حَلِيمٌ مِنْ حَدِيدٍ نُنَجِّتُونَ مَدَّاحِي كَثِيرٍ حَقَّ
رِزْقًا حَسَنًا عَلِيمًا حَلِيمًا مِنْ حَمَلٍ شَكُورٍ حَلِيمٌ
غ: مِنْ غَلٍّ قَوْلًا غَيْرَ أَمْوَاتٌ غَيْرَ أَحْيَاءٍ مِنْ غَفُورٍ
مِنْ غَمٍّ أَجْرٌ غَيْرٌ مُمْنُونٍ إِلَهٍ غَيْرُهُ عَرَبِيًّا غَيْرَ مَاءٍ غَدَقًا
قَوْمًا غَضِبَ مَلَيْكَةُ غِلَاطٌ مَرَضٌ غَرٌّ مِنْ غَسَلِينَ
خ: إِنْ خِفْتُمْ مِنْ خَسْفِنَا مِنْ خَيْرٍ مُؤْمِنًا خَطَأًا

اِقْلَابُ ИКЛАБ

(ИКЛАБ) ДЕГЕН (ӨЗГӨРТҮҮ) ТАЖВИД ИЛИМИНДЕ БИР ТАМГА БАШКА БИР ТАМГАГА ӨЗГӨРҮҮСҮ

Сөз ичинде сүкүндүү “нун”(ن) же танвинден кийин “ба” (ب) тамгасы келсе, айтууга жеңил болуу үчүн (ن) тамгасы (م) тамгасына өзгөрөт. Мындай абал “Икларб” деп аталат.

مِرًا بَعْدَ ءَايَةِ بَيِّنَةٍ

Мисал:

Айрым учурда Куран окуп жаткан адамга иклаб эрежесин эскертүү максатында (ن) тамгасынын үстүнө (م) тамгасы жазылат.

1-көнүгүү Бышыктоо үчүн берилген сөздөрдү жана сүйлөмдөрдү көңүл коюп окугула.

ضَرَبًا بِالْيَمِينِ ، يَوْمِذٍ بَيْنِيهِ ، مُصِيبَةً بِمَا ، قَرِيَةً بِطَرْتِ
تُنَبِّئُوا ، بِذُنُوبِهِمْ ، ءَايَةِ بَيِّنَةٍ ، ءَايَاتٍ يَبِيِّنَاتٍ ، أَنْبَأُوا
سَيِّئَهُمْ بِمَا ، يُؤْمِنُ بِاللَّهِ ، لَمَحِيْطَةٌ بِالْكَافِرِينَ ، بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ
فَأَنْبَأْنَا ، نَفْسًا بِالْأَمْسِ ، أَنَا سِ بِأَمَمِهِمْ ، شَهِيدًا بَيْنِي ، مُبَشِّرًا

11-сабак тууралуу суроолор

1-ро тамгасынын тафхим болуусун катары менен айтып бер?

2-нун же танвин кандай учурда изхар болот?

1-Иклаб деген эмне?

2-Иклабка байланышкан төрт мисал бергиле.

“Курани Керим – Алла Таалага жети кабат жер асмандан жана алардын ичиндеги бардык нерселерден дагы кымбат жана сүйкүмдүү” Азирети Мухаммад (с.а.в.)

12-Сабак

ИДГАМ ادغام

Тажвид эрежелерине ылайык, айрым учурда сүкүндүү тамга окулбай калат. сүкүндүү тамганы экинчи тамгага киргизип кийинки тамгага ташдид белгиси коюлат. Кыргыз тилиндеги окшош үнсүздөрдүн бирге айтылган абалын берет. Бул абал “Идгам” деп аталат.

وُلِدْتُ – ~~وُلِدْتُ~~ – وُلِيْتُ

Мисал:

Идгамда биринчи тамга жойулат да, экинчи тамга ташдид менен окулат.

Төмөндө идгамдын түрлөрү берилген. Көңүл коюп, бул эрежелерди эске тутуп алуу зарыл.

эки окшош тамга قَدْخَلُوا ← قَدْخَلُوا
(б)тамгасы(м)тамгасында اَرْكَبْ مَعَنَا ← اَرْكَبْ مَعَنَا
(коф) (каф) тамгасынын алдында اَلْمَخْلُوقِ ← اَلْمَخْلُوقِ
(лам) тамгасы (ро) тамгасынын алдында قُلُوبِي ← قُلُوبِي

Экинчи мисал (худ) 42 аят үчүнчү мисал (мурсалат) 20 аят

1-Сөз ичинде (ت د ط) тамгалары өз ара жанаша келген болсо, алар идгам шартына баш ийет.

قَالَ طَافِيَةً ← قَالَ طَافِيَةً
عَبَدْتُمْ ← عَبَدْتُمْ

1- Сөз ичинде (ث ذ ظ) тамгалары өз ара жанаша келген болсо, идгам шартына баш ийет.

Мисал:

يَلْهَثُ ذَاكَ ← يَلْهَثُ ذَاكَ
إِذْ ظَلَمْتُمْ ← إِذْ ظَلَمْتُمْ

2- Сөз ичинде сүкүндүү “нун” же танвин (يرملون) тамгалары менен жанаша келсе, идгам шартына баш ийет.

АБРААФ 176 АЯТ

Мисал:

مَنْ يَعْمَلْ ← مَنْ يَعْمَلْ

3- Бирок бул (يرملون) тамгалар гунналуу идгам гуннасыз идгам болуп экиге бөлүнөт.

1-гунналуу тамгалар (يمون)

2-гуннасыз тамгалар (ر ل)

Курандын айрым басылыштарында алдыңкы тамга жазылбай, ташдид менен белгиленет.

مِنْ وَرَائِهِ حَسَنًا وَكَفَلَهَا كَلَّا وَعَدَّ اللَّهُ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا
 ن: مِنْ نَارٍ مِنْ تَصْرِيحٍ مِنْ نُطْفَةٍ أَنْ نَقُولَ
 عَنْ نَفْسِهَا مِنْ نَصِيبٍ رِجَالًا نُوحَى لِعِبْرَةِ نُسْقِيكُمْ
 شَيْءٌ نُكْرٍ أَنْ يُجْعَلَهُمْ صَابِرًا نَعْمَ مِنْ نَفَادٍ مِنْ نَبَأٍ
 ر: مِنْ رَبِّكَ مِنْ رُسُلِهِ مِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ أَنْ رَّاهُ
 أَنْ رَبَطْنَا عَيْشَةَ رَاضِيَةً قُدُورٍ رَاسِيَةٍ مَثَلًا رَجُلًا
 ثَلَاثَةَ رَابِعُهُمْ مِنْ رَحْمَةٍ غَفُورٍ رَحِيمٍ أَبَدًا رَضِيَ
 ل: مِنْ لَدُنْكَ خَيْرًا لَهُمْ لَيْنًا لَمْ يَظْلَمِ الْعَبِيدَ
 بِمُؤْمِنِينَ لَنَا هُدًى لِنَنَاسٍ أَنْ لَوْ كَانُوا مِنْ لِقَاءِ
 غُزًى لَوْ كَانُوا قِتَالًا لَاتَّبَعْنَاكُمْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ

Эскертүү

КУРАН КАРИМДЕ НУН ЖЕ (ирملон) ТАМГАЛАРЫ БИР
 СӨЗДҮН ИЧНДЕ КЕЛСЕ ИДГАМ БОЛБОЙТ БУЛ СӨЗДӨР

«صَبَوَانٌ قِنَوَانٌ بَنِينَ الدُّنْيَا»

«وَقِيلَ مَنْ رَاقٍ»

ЯСИН СУРӨСҮНДӨ ЖАНА КАЛАМ СУРӨСҮНДӨ ДА
 ИДГАМ БОЛБОЙТ

وَالْقُرْآنِ الْحَكِيمِ
 وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ

يس
 ن

ТОЛУК ЖАНА ТОЛУКСУЗ ИДГАМ

Биринчи тамга мудгам экинчи тамга мудгамун фиих болуп идгам учурунда (идгам толук) (идгам толуксуз) болуп экиге бөлүнөт

ТОЛУК ИДГАМ

Толук идгам деп биринчи тамганын экинчи тамгага эч таасири калбаганды айтат

Мисал

إِذْ ظَلَمْتُمْ، قَالَتْ طَآئِفَةٌ

ТОЛУКСУЗ ИДГАМ

Толуксуз идгам деп биринчи тамганын таасири толугу менен жоголбоону айтат.

ТОЛУКСУЗ ИДГАМДЫН ТҮРЛӨРҮ

1-толуксуз идгамдар сүкүндүү нун же танвин, итбаъ тамгалары гана, курани каримда итбаъ тамгаларынан бир гана (то) тамгасы гана келет.

Мисал

أَحَطْتُ مَنْ يَعْمَلُ سَيِّئَةً يَفْرَحُوا

(Ахатту) намл сүрөсү 22 аят

1-көнүгүү

Төмөнкү бышыктоо үчүн берилген сөздөрдү окуудан мурун алгач идгамдын кайсыл түрү экенин аныктап алгыла. Андан соң көңүл коюп окугула.

قُلْ لَهُمْ	←	قُلَّهُمْ	قَدَّبَيْنَ	←	قَبَّيْنِ
قَدْ دَخَلُوا	←	قَدْ خَلُوا	أَلَمْ نَخْلُقْكُمْ	←	أَلَمْ نَخْلُكُمُ
كَمْ مِّنْ	←	كَمِئِنَّ	مَا رَجَّحْنَا	←	مَا رَجَّحِنَا
نُزُلًا مِّنْ	←	نُزُلًا مِّنْ	عَبَدْتُمْ	←	عَبْتُمْ
قُلْ رَبِّ	←	قُرَّبٍ	يَكُنْ لَهُ	←	يَكَلَّهُ

2-көнүгүү

Идгам абалдарына көңүл буруп окугула.

صِدِّيقَانِيًّا ← صِدِّيقَانِيًّا

مِنْ رَحْمَتِنَا:

مِنْهُمْ مَنْ:

أَنْ تَكُونَ:

أَرَدْتُمْ:

مِنْ مَّشَاهِدٍ:

خَيْرٍ مَّقَامًا:

نَارًا أَعْلَى:

أَرْكَبَ مَعَنَا:

3-көнүгүү

Бышыктоо үчүн берилген мисалдарды окугула.

قُلْ لَهُمْ قَدِّبَيْنَ قَدْ دَخَلُوا أَثَقَلَتْ دَعْوَا اللَّهِ أَلَمْ نَخْلُقْكُمْ
قُلْ رَبِّي وَدَّتْ طَائِفَةٌ يَدْرِكُكُمْ يَوْمَ جَهَنَّمَ هَمَّتْ طَائِفَةٌ
أَذْهَبَ بِكِتَابِي مِنْ نَارٍ مَارِجٍ مِنْ خَافِضَةٍ رَافِعَةٍ كَمْ مِنْ
ثَلَاثَةٍ مِنَ الْأَوَّلِينَ قَالَتْ طَائِفَةٌ اِذْ ظَلَمُوا فَمَا رِيحَتْ بِجَنَّتِهِمْ
أَرْكَبَ مَعَنَا عَبْدُكُمْ مِنْ رَبِّهِمْ مِنْ لَدُنْهُ قُرْءَانٌ مَجِيدٌ
يَلْهَثُ ذَلِكَ لَا يَغْتَبُ بَعْضُكُمْ غَرَبَتْ تَقْرِيضُهُمْ شَيْءٌ نَكْرٌ
لَمْ تَسْتَطِعْ عَلَيْهِ تَوْبَةً نَصُوحًا

Ихфа

Ихфа (жашыртуу) тажвид илиминде болсо тамганы кийинки тамганын махражына алпаруу. Дайыма сүкүндү нун дан же танвин ден кийин бул

(**ت ث ج د ذ ز س ش ص ض ط ظ ف ق ك**) 15 тамга келсе сүкүндү нун же танвин ихфа болот.

(**ص ض ط ظ ق**) бул тамгаларды ихфа кылуу учурунда тафхимин унутбоо зарыл.

ظَلَمْتَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ مِنْ ثَمَرَاتٍ سَيِّحَتِ ثِيَابَتِ خَيْرِ ثَوَابَا

ج: رُطْبًا جَنِينًا سَرَا حَامِيَلًا مِنْ جَانِبٍ وَالْإِنْجِيلَ
أَنْ جَاءَهُمْ أُمَّةٌ جَاهِلَةٌ أَنْجَيْنَا إِنْ جَنَحُوا قَوْمًا جَبَّارِينَ

د: مِنْ دُونِهِمْ يَوْمَ يَذُرُّ بُرَّةٌ مِنْ دِيَرِهِمْ ضُرْدَعَانَا أَنْدَادًا
عِنْدِي لِمَنْ دَخَلَ كَأْسَادِهَا قَاءَ مَاءٍ دَافِقٍ دَكَّاءًا

ذ: أَنْذَرَهُمْ مِنْ ذُرِّيَّةٍ يُنذِرُونَكُمْ مِنْ ذَهَبٍ
مُنذِرِينَ مِنْ ذِكْرِي بَطْلًا ذَلِكَ لِيُنذِرَ سِلْسِلَةَ ذُرْعَاهَا

ز: أَنْزَلَ لِنَارِ عَتِكِ وَطَرَّازِ وَجَنَّاكُهَا مِنْ زَكَّاهَا مَتَّبِعِ زَبْدُ
فَمَنْ زُحْرِحَ بَعْضُ زُحْرَفٍ يَوْمَ يَذُرُّ رَقًا مِنْ زُقُومٍ

س: لِيَالِ سَوِيًّا مَنَسِيًّا صِرْطًا سَوِيًّا إِنْ سَنِ نَسَخَ
عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ مَنَسَا أَنْ سَيَكُونُ إِنْ سَأَلْتُكَ مَنْ سَبَقَ

ش: أَنْشَأْنَا مَكَانًا شَرْقِيًّا تَنْشُقُ مِنْ شَيْءٍ جَبَّارًا شَقِيًّا

Сүкүндү мимдин өкүмү

Сүкүндү (мим) тамгасы 3 өкүмгө ээ алар идгам ихфа изхар

1-идгам Ар дайым сүкүндү мим тамгасынан кийин харакатүү мим тамгасы келсе идгам болот да ташдид аткарылат мим тамгасынын гунна сыпатыда чогу эки харакатка окулат.

بَيْنَهُمْ مَوْبِقًا أَصَبْتُمْ مِثْلَهَا أَنَّهُمْ مُوَاقِعُوهَا إِنَّكُمْ مِمَّنَّا
 لَهُمْ مَوْعِدٌ أَكْثَرُهُمْ مُشْرِكِينَ أَقْسَمْتُمْ مِّن قَبْلُ
 إِنَّهُمْ مُّغْرَقُونَ رَبِّهِمْ مُّشْفِقُونَ ذَكَرَهُمْ مُّعْرِضُونَ
 غَشِيَهُمْ مَّوْجٌ عَلَيْهِمْ مِنْهُ عَادَيْتُم مِّنْهُمْ مَّوَدَّةَ خَلْقِكُمْ مِّن

2-ихфа Кайсыл учурда сүкүндү мим (ба)тамгасына жолукканда мим тамгасы ихфа болот мим тамгасын толук махражын аткарбайбыз эки эрин жакындап бир-бирине толук жетпейт бир кагаз бата тургандай болуусу зарыл мим тамгасы ихфа учурунда анын үнү эки харакатка созулуп мим тамгасынын сыпатын туура аткаруу.

وَكَلْبُهُمْ بَسِيطٌ أَحَدَكُمْ بِوَرِقِكُمْ رَجْمًا بِالْغَيْبِ
 فَلْيَأْتِكُمْ بِرِزْقٍ مِنْهُمْ بَيْنَهُمْ رَبَّهُمْ بِالْغَدْوَةِ
 مَرَّةً بَلَّ يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا شِئْتُمْ بِعَدَّهَا نُنَبِّئُكُمْ بِالْأَخْسَرِينَ
 أَكُنْ بِدُعَايِكُمْ بَرًّا بَوَالِدَيْهِ مِنْ بَيْنِهِمْ يَنْبَغِي

3-изхар Сүкүндү мим ба жана мим тамгаларынан башка тамгалар менен кездешкенде изхар болот мим тамгасынын махражы толугу менен аткарылат.

وَإِذِ اعْتَزَلْتُمُوهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ فَأَوْرَأْنَا إِلَى الْكَهْفِ
يَنْشُرْ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِنْ رَحْمَتِهِ وَيُهَيِّئْ لَكُمْ مِنْ أَمْرِكُمْ مَرْفَقًا
قَالُوا رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا لَبِثْتُمْ فَابْعَثُوا أَحَدَكُمْ بِوَرِقِكُمْ
هَذِهِ إِلَى الْمَدِينَةِ فَلْيَنْظُرْ أَيُّهَا أَزْكَى طَعَامًا فَلْيَأْتِكُمْ
بِرِزْقٍ مِنْهُ

فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا

وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ
- النَّبِيِّ أَوْلَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنفُسِهِمْ وَأَزْوَاجَهُنَّ أُمَّهَاتُهُمْ
- وَبَدَلْنَاهُمْ بِجَنَّتَيْهِمْ جَنَّتَيْنِ ذَوَاتِ أُكُلٍ خَمْطٍ وَأَثَلٍ وَشَيْءٍ
مِّن سِدْرٍ قَلِيلٍ

قُلْ إِنَّمَا أَعِظُكُمْ بِوَحْدَةٍ أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مَشْنَىٰ وَفِرَادَىٰ

12-сабак боюнча суроолор 1-Толук идгамга мисал бергиле

2-Идгам деген эмне жана толуксуз идгамга мисал жаз?

“Сөздөрдүн жакшысы – Аллахтын сөзү (Кураны Керим)”.
Азирети Мухаммед (с.а.в.)

13-Сабак

КУРАНДА КЕЗДЕШКЕН АЙРЫМ БЕЛГИЛЕР МЕНЕН ТААНЫШУУ

Төмөнкү белги “тасхил” деп аталат (تسهيل) (жеңилдетүү)

Бул белги Фуссилат сүрөсүнүн 44-аятында «أَعْجَمِيَّ»

Бул сөздүн баштапкы абалы «أَعْجَمِيَّ» болгон. Бул учурда экинчи хамза жана фатха жоюлат да (алиф) мад тыбышы бир аз созулуп окулат, албетте хамза менен окусада болот.

Мисал:

«أَعْجَمِيَّ»

Ишмам эрежеси قاعدة اشمام

— бул белги Куранда эки жолу келет (ишмам-жыттатуу)

1-бул белги Юсуф сүрөсүнүн 11-аятында келет «لَا تَأْمَنَّا» бул

Белги орун алган сөз Куранды туура окууда эч кандай таасирин тийгизбейт. Бул сөздү жазылганындай окуйбуз, чындыгында бул сөз (تَأْمَنَّا) болгон ошондуктан айткан кезде биринчи (нун) тамгасындагы замманы билдируу үчүн эки ээринди бир аз чогултуп бошотобуз.

Имаалах эрежеси قاعدة اماله (имаалах-буруу ийүү)

2-Жогорудагы белги Худ сүрөсүнүн 41-аятында келет жана «بَجْرِنَهَا» “алиф” мад тыбышы (ر) тамгасынан кийин кыргызча ээ тамгасына буруп жумшак окулат. (мажрээхаа)

س – бул белги “сакт-тыным” (**سكنت**) белгиси. 3-бөлүнөт. 1-(**س**) тамгасы айрым сөздөрдүн үстүндө келет. Бул белги куран каримде 5 жерде кездешет. Үстүндө (**س**) тамгасы турган сөздө бир аз тыным алуу менен дем албай туруп улантып окуп кетүү зарыл.

وَلَمْ يَجْعَلْ لَهُ عِوَجًا ۝١ قِيَمًا يُّنذِرَ...^١
 قَالُوا يُؤَيِّنُنَا مَنْ بَعَثْنَا مِنْ مَّرْقَدِنَا هَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ...^٢
 مَا آغْنَىٰ عَنِّي مَالِيَّةٌ ۝٢٨ هَلَاكَ عَنِّي سُلْطَانِيَّةٌ ۝٢٩^٣

وَقِيلَ مَنْ رَاقٍ ۝٢٧^١
 كَلَّا بَلْ رَانَ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ۝١٤^٢

Жогоруда аталган белгилерди бышыктоо үчүн төмөнкү аяттар алынды: 1-Кахф сүрөсүнүн 1-2-аяттары; 2-Ясин сүрөсүнүн 52-аяты; 3-Хаккох сүрөсүнүн 28-29-аяттары; 4-Кыямах сүрөсүнүн 27-аяты; 5-Мутоффифин сүрөсүнүн 14-аяты.

2-Айрым учурда (**س**) тамгасы бир сөздүн ичинде болгон (**ص**) тамгасынын үстүндө жазылып келет. Мындай учурда (**س**) тамгасы менен окулат.

يَبْسُطُ окулушу

يَبْسُطُ^٣

Бакара сүрөсү, 245-аят.

3-Айрым учурда (س) тамгасы бир сөздүн ичинде болгон (ص) тамгасынын астында келет. Мындай учурда кайсынысы менен окуса да туура болот.

Мисал:

окулушу الْمُصَيِّرُونَ же الْمُصَيِّرُونَ жазылышы الْمُصَيِّرُونَ

Тур сүрөсү, 37-аят.

🕋 — бул белги келген жерде, аятты окуган соң сажда кылуу керек дегенди билдирет, бирок асты сызылган аят бүткөн соң сажда кылуу керек.

إِنَّمَا يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا الَّذِينَ إِذَا ذُكِرُوا بِهَا خَرُّوا سُجَّدًا وَسَبَّحُوا
بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ

وَمِنَ آيَاتِهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ
وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ

Курани каримде сажда тилаваты 14 жерде кездешет адрес төмөнкүчө.

1-Аьраф 206 2-Раьд 15 3-Нахл 50 4-Исра 109 5-Марям 58

6-Хаж 18 7-Фуркон 60 8-Намл 26 9-Сажда 15 10-Сод 24

11-Фуссилат 37 12-Нажм 62 13-Иншикок 21 14-Балак 19

1-көнүгүү Төмөндө берилген аяттарды көңүл буруп окугула.

۱- وَلَوْ جَعَلْنَاهُ قُرْءَانًا عَجْمِيًّا لَقَالُوا لَوْلَا فُصِّلَتْ آيَاتُهُ أَآيَاتُهُ عَرَبِيًّا وَعَرَبِيٌّ مُؤْتَسِرٌ

۲- قَالُوا يَا أَبَانَا مَا لَكَ لَا تَأْمَنَّا عَلَى يُوسُفَ وَإِنَّا لَهُ لَنَصِحُونَ

۳- وَقَالَ ارْكَبُوا فِيهَا بِسْمِ اللَّهِ مَجْرِبُنَهَا وَمَرَسْنَهَا إِن رَّبِّي لَغَفُورٌ رَحِيمٌ

۴- وَاللَّهُ يَقْبِضُ وَيَبْصِطُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ

۵- أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَّبِّكَ أَمْ هُمُ الْمُصِيطِرُونَ

۶- كَلَّا بَل رَانَ عَلَى قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ

13-сабак боюнча суроолор

1- (س) тамгасы сөздүн үстүндө жана астында келиши тууралуу баяндап бергиле.

2-Ясин сүрөсүнүн 52-аятында келген (س) тамгасы кандай окулат?

СОҢКУ СӨЗ ОРДУНА

Урматтуу мусулман бир тууганым. Бул китепти аягына чейин окуп чыккан болсоңуз, анда Курани Каримди туура окуп, Алланын амирин аткарууга дагы бир кадам жакындаганыңыз деп билебиз. Бул багытта сиздин аракетинизге аз да болсо өз салымыбызды кошкон болсок, кубанычтабыз. Мындан аркы сапарыңыздын байсалдуу болушун каалап. Аз да болсо назарыңызга сунган эмгегибиз Ыйык Куранды хатым кылуу жолунда сизге жеңилдиктерди берет деген аруу тилек менен Алладан жашооңузга береке, ишиңизге ийгилик жана үй-бүлөңүзгө бакыт тилейбиз.

азан коомат

4жолу	4жолу	اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ
2жолу	2жолу	أَشْهَدُ أَلَّا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، أَشْهَدُ أَلَّا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ،
2жолу	2жолу	أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ،
2жолу	2жолу	حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ، حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ،
2жолу	2жолу	حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ، حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ،
2жолу	фажр намазында гана 2жолу кооматта гана	الصَّلَاةِ خَيْرٌ مِنَ النَّوْمِ الصَّلَاةِ خَيْرٌ مِنَ النَّوْمِ فَلَمَّا قَامَتِ الصَّلَاةُ، فَلَمَّا قَامَتِ الصَّلَاةُ،
2жолу	2жолу	اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ،
1жолу	1жолу	لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ.

АЗАН ДУБАСЫ

اللَّهُمَّ رَبِّ هَذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ وَالصَّلَاةِ الْقَائِمَةِ، آتِ مُحَمَّدًا
الْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ، وَابْعَثْهُ مَقَامًا مَحْمُودًا الَّذِي وَعَدْتَّ، وَارْزُقْنَا
شَفَاعَتَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ.

КОЛДУ БАЙЛАГАНДАН КИЙИНКИ ДУБА

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ وَتَعَالَى جَدُّكَ وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ.

НАМАЗДЫН ИЧИНДЕГИ ТАСБИХТЕР

САЖДА ДУБАСЫ

РУКУДОН ТУРГАНДАН КИЙИНКИ ДУБА

РУКУ ДУБАСЫ

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى.

سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ - رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ.

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ.

التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ،
السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ،
السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ،
أَشْهَدُ أَلَّا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ،
وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ
وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ
اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا بَارَكْتَ عَلَى
إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَلِلْمُؤْمِنَاتِ وَلِلْمُسْلِمِينَ وَلِلْمُسْلِمَاتِ

кунут дубасы

اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْتَعِينُكَ وَنَسْتَغْفِرُكَ وَنَسْتَهْدِيكَ وَنُؤْمِنُ بِكَ وَنُتُوبُ
إِلَيْكَ وَنَتَوَكَّلُ عَلَيْكَ وَنُثْنِي عَلَيْكَ الْخَيْرَ كُلَّهُ، نَشْكُرُكَ وَلَا نَكْفُرُكَ
وَنَخْلَعُ وَنَتْرُكُ مَنْ يَفْجُرُكَ.
اللَّهُمَّ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَلكَ نُصَلِّي وَنَسْجُدُ وَإِلَيْكَ نَسْعَى وَنَحْفِدُ،
نَرْجُو رَحْمَتَكَ وَنَخْشَى عَذَابَكَ إِنَّ عَذَابَكَ بِالْكَفَّارِ مُلْحِقٌ.

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ

اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ، намаздан кийинки дубалар

تَبَارَكْتَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ. اسْتَغْفِرُ اللَّهَ، اسْتَغْفِرُ اللَّهَ، اسْتَغْفِرُ اللَّهَ.

اللَّهُمَّ رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ اللَّهُمَّ رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا هَذِهِ الصَّلَاةَ صَلَاةَ الْفَجْرِ، {الظُّهْرِ، الْعَصْرِ، الْمَغْرِبِ، الْعِشَاءِ وَتَرَى} مَعَ جَمِيعِ انْقِصَانَاتِنَا بِفَضْلِكَ وَكَرَمِكَ يَا أَكْرَمَ الْأَكْرَمِينَ وَلَا تَضْرِبْ بِهَا وُجُوهُنَا يَا إِلَهَ الْعَالَمِينَ وَيَا خَيْرَ النَّاصِرِينَ تَوَفَّنَا مُسْلِمِينَ وَأَلْحِقْنَا بِصَالِحِينَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنَّا كُنَّا مِنَ الظَّالِمِينَ

ДАСТОРКОН ДУБАСЫ

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنَا وَسَقَانَا وَجَعَلَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ وَرَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْنَا وَعَلَى كُلِّ الْمُؤْمِنِينَ وَارْحَمْ صَاحِبَ هَذَا الطَّعَامِ وَالْأَكْلِينَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَاصْحَابِهِ أَجْمَعِينَ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
	٩	٨	٧	٦	٥	٤	٣	٢	١

КЫРГЫЗЧА САНДАРДЫН АСТЫНДА АРАБЧА САНДАР ТУРАТ КӨҮЛ
БУРУП ҮЙРӨНҮП АЛЫҢ

10	15	37	100	125	1000	1987
١٠	١٥	٣٧	١٠٠	١٢٥	١٠٠٠	١٩٨٧

АЛЛАХТЫН 99 АТЫ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا﴾

قال رسول الله ﷺ: إِنَّ لِلَّهِ تَعَالَى تِسْعَةً وَتِسْعِينَ اسْمًا، مِائَةٌ غَيْرَ وَاحِدٍ، مَنْ أَحْصَاهَا دَخَلَ الْجَنَّةَ:

هُوَ اللَّهُ، الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ، الرَّحْمَنُ، الرَّحِيمُ، الْمَلِكُ، الْقُدُّوسُ، السَّلَامُ،
الْمُؤْمِنُ، الْمُهِيمِنُ، الْعَزِيزُ، الْجَبَّارُ، الْمُتَكَبِّرُ، الْخَالِقُ، الْبَارِئُ، الْمُصَوِّرُ، الْغَفَّارُ،
الْقَهَّارُ، الْوَهَّابُ، الرَّزَّاقُ، الْفَتَّاحُ، الْعَلِيمُ، الْقَابِضُ، الْبَاسِطُ، الْخَافِضُ، الرَّافِعُ،
الْمُعِزُّ، الْمُدِلُّ، السَّمِيعُ، الْبَصِيرُ، الْحَكَمُ، الْعَدْلُ، اللَّطِيفُ، الْخَبِيرُ، الْحَلِيمُ، الْعَظِيمُ،
الْغَفُورُ، الشَّكُورُ، الْعَلِيُّ، الْكَبِيرُ، الْحَفِيفُ، الْمُقْتِتُ، الْحَسِيبُ، الْجَلِيلُ، الْكَرِيمُ،
الرَّقِيبُ، الْمُجِيبُ، الْوَاسِعُ، الْحَكِيمُ، الْوَدُودُ، الْمَجِيدُ، الْبَاعِثُ، الشَّهِيدُ، الْحَقُّ،
الْوَكِيلُ، الْقَوِيُّ، الْمُتَيْنُ، الْوَلِيُّ، الْحَمِيدُ، الْمُحْصِي، الْمُبْدِي، الْمُعِيدُ، الْمُخِي،
الْمُمِيتُ، الْحَيُّ، الْقَيُّومُ، الْوَاجِدُ، الْمَاجِدُ، الْوَاحِدُ، الصَّمَدُ، الْقَادِرُ، الْمُقْتَدِرُ،
الْمُقَدِّمُ، الْمُؤَخِّرُ، الْأَوَّلُ، الْآخِرُ، الظَّاهِرُ، الْبَاطِنُ، الْوَالِي، الْمُتَعَالَى، الْبَرُّ، التَّوَّابُ،
الْمُنْتَقِمُ، الْعَفُوفُ، الرَّءُوفُ، مَالِكُ الْمُلْكِ، ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ، الْمُقْسِطُ، الْجَامِعُ،
الْغَنِيُّ، الْمُغْنِي، الْمَانِعُ، الضَّارُّ، النَّافِعُ، النُّورُ، الْهَادِي، الْبَدِيعُ، الْبَاقِي، الْوَارِثُ،
الرَّشِيدُ، الصَّبُورُ^١.

سُورَةُ الْاِخْلَاصِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝ ۱ ۝ اللَّهُ الصَّمَدُ ۝ ۲ ۝ لَمْ يَكِدْ
وَلَمْ يُولَدْ ۝ ۳ ۝ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ۝ ۴ ۝

سُورَةُ الْفَلَقِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ۝ ۱ ۝ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ۝ ۲ ۝ وَمِنْ
شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ۝ ۳ ۝ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي
الْعُقَدِ ۝ ۴ ۝ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ۝ ۵ ۝

سُورَةُ التَّاسِثِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ۝ ۱ ۝ مَلِكِ النَّاسِ ۝ ۲ ۝ إِلَهِ
النَّاسِ ۝ ۳ ۝ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ۝ ۴ ۝ الَّذِي
يُوسَسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ۝ ۵ ۝
مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ۝ ۶ ۝

سُورَةُ الْكَافُرُونَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ يَتَّبِعُونَهَا الْكَافِرُونَ ﴿١﴾ لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ﴿٢﴾
 وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ﴿٣﴾ وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَّا عَبَدْتُمْ ﴿٤﴾
 وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ﴿٥﴾ لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ ﴿٦﴾

سُورَةُ النَّصْرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ ﴿١﴾ وَرَأَيْتَ النَّاسَ
 يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا ﴿٢﴾ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ
 وَأَسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ﴿٣﴾

سُورَةُ الْمَسَدِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ ﴿١﴾ مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَمَا
 كَسَبَ ﴿٢﴾ سَيَصْلَىٰ نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ﴿٣﴾ وَأَمْرَاتُهُ
 حَمَّالَةَ الْحَطَبِ ﴿٤﴾ فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِّن مَّسَدٍ ﴿٥﴾

سُورَةُ قُرَيْشٍ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَا يَلْفِ قُرَيْشٍ ۝١ إِيْلَهُمْ رِحْلَةَ الْشِتَاءِ وَالصَّيْفِ
 ۝٢ فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ ۝٣ الَّذِي أَطْعَمَهُمْ
 مِّنْ جُوعٍ وَءَامَنَهُمْ مِّنْ خَوْفٍ ۝٤

سُورَةُ الْمَاعُونِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالذِّينِ ۝١ فَذَلِكَ الَّذِي
 يَدْعُ الْيَتِيمَ ۝٢ وَلَا يَحْضُ عَلَىٰ طَعَامِ الْمِسْكِينِ ۝٣
 فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ ۝٤ الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ
 ۝٥ الَّذِينَ هُمْ يُرَاءُونَ ۝٦ وَيَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ ۝٧

سُورَةُ الْبَكْرَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ ۝١ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَأَنْحَرْ ۝٢
 إِنَّ شَأْنَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ ۝٣

мазмун

Алгы сөз	2
КИРИШҮҮ	4
АРАБ ТИЛИНИН ТАМГАЛАРЫ МЕНЕН ТААНЫШУУ	5
БӨЛҮК ТАМГАЛАР	6
“СҮКҮН” БЕЛГИСИ علائم سكون	8
“ТАШДИД” БЕЛГИСИ علائم تشديد	10
“МАД” БЕЛГИСИ علائم مد	11
КОШМО ХАМЗАНЫ БАШТАЛГЫЧ ЖЕРДЕН ОКУУНУН ЖОЛУ ۱	17
ЭКИ СҮКҮНДҮҮ ТАМГАНЫН ОКУЛУШ ЖОЛУ	22
КЫСКА ХАРАКАТИН СОЗУЛМА ХАРАКАТКА ӨЗГӨРТҮҮ قاعدة اشباع	24
ТОКТОО БЕЛГИЛЕРИ علائم وقف	27
биринчи бөлүк тамгалардын чыгатурган жерлери مخارج حروف.....	31
Экинчи бөлүк _____ ТАМГАЛАРДЫН СЫПАТЫ صفة حروف.....	40
ИТБАК СЫПАТЫ صفة اطباق	41
ИСТИФАЛ СЫПАТЫ صفة استفال	42
ЛИН СЫПАТЫ صفة لين	43
КАЛКАЛА СЫПАТЫ صفة قلقلة	44
ГУННАНЫН صفة غنة	45
ҮЧҮНЧҮ БӨЛҮК тамгалардын өкүмдөрү احكام حروف	47
(ر) ТАМГАСЫНЫН ТАФХИМ БОЛГОН ТҮРЛӨРҮ	49
(رو) тамгасынын таркик болгон түрлөрү	51
СҮКҮНДҮ НУНДУН ЖАНА ТАНВИНДИН ӨКҮМДӨРҮ	51
ИЗХАР اظهار	52
ИКЛАБ اقلاب	52
ИДГАМ ادغام	54
Ихфа اخفاء	59
Сүкүндү мимдин өкүмү	60
КУРАНДА КЕЗДЕШКЕН АЙРЫМ БЕЛГИЛЕР МЕНЕН ТААНЫШУУ	63
Ишмам эрежеси قاعدة اشمام	63
САКТ-ТЫНЫМ (سكت)	64

СОҢКУ СӨЗ ОРДУНА.....	66
АЗАН ДУБАСЫ.....	67
НАМАЗДЫН ИЧИНДЕГИ ТАСБИХТЕР	67
ДАСТОРКОН ДУБАСЫ	69
АЛЛАХТЫН 99 АТЫ.....	70

**Китеп ээси кечирим суроо менен бирге ой пикириңиздерди
жана сунушуңуздарды төмөнкү адресибизге жөнөтүңүздөр.**

0777 01 27 26

تحسين التلاوة